

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . 3 Le

Redactor:
TIBERIU VUIA.

ROMÂNUL

REDACTIA

și

ADMINISTRAȚIA

ARAD,

Strada Meșianu No. 1

Săptămâna aceasta s'a întrunit unde-va, un așa zis Parlament al României.— Ce va lucra, o știm din trecut, ce folos va aduce populației: simțim cu toții de mult binefacerile regimului.

Aradul încă ar avea acolo vre-o opt oameni, al căror nume măcar nu știm dacă îl cunosc tot atâția alegători...

Avem dreptul deci să credem că atențiunea țării este concentrată în cu totul alte părți.

Criza generală ne constrânge pe toți să abandonăm soartei sale, aceea întrunire de anonimi și de incompetenți, spre a ne îndrepta cu toată grija asupra nevoilor ce adâncesc zi de zi, brazde noi de suferințe în sufletul națiunii.

Impotriva mănunchiului de minusculi „reprezentanți ai națiunii” se ridică însuși neamul, spre a pune capăt stării de lucruri, întemeiată pe ilegalitate și pe violență.

Baioneta, care a creat o falsă ordine de drept în țara aceasta, nu poate fi ținută în permanent serviciu de dragul unor obraze compromise. Solidaritatea tuturor oamenilor de bine va ști să o silească să se plece în fața necesităților de progres și de evoluție normală a Statului Român.

E legea supremă care determină, victoria pe orice cale a elementelor de producțiune, asupra răului înscăunat principiu diriguitor, într'o țară care n'a pierdut dreptul său de a trăi și a munci...

Mărturiile mincinoase

Prizma prin care este privită viața noastră politică la București, are uneori unele devieri în fantastic. Metodele de care se servesc politicianii, învechiți în rele, de a lupta, apar uneori, cu deosebire privity dela distanța obiectivă a omului de rând, hazlii...

Asfel foia averescană, începând o „teribilă campanie” împotriva partidului național-jărănesc, crede că prinde minciuna lansată asupra unor pretinse tratative între național-jărăniști și „comuniști”. Vechea arie a celor vânduți când Moscovei, când Budapestei, este cântată pe plașeta generalului, de astădată, cu o ridicolă notă în plus. Cică ar fi fost hotărâită fuziunea pe garanța unui oarecare Keresztury zis Olteanu dela Oradea,

— și ca rezultat venind la putere național-jărăniștii, ar fi primit să se „comunizeze” între altele imobilele urbane și ar fi dat mână liberă comuniștilor spre a și face mendrele. Calomnia nu e nouă, desigur. Ceace e trist însă în această scornitură, este că ea se întemeiază pe spusele acestui suspect agent provocator care este Keresztury Zoltán, și pe care un fost prin ministru, îl ia drept martor împotriva bărbașilor de stat care sunt dnii Iuliu Maniu și Alex. Vaida-Voivod.

Cu alte cuvinte judecata poporului românesc, care de mult s'a pronunțat pentru curentul sănătos al regenerării morale, poate fi înlocuită de primul aventurier străin.

Asta, la București...

Dansul servanțelor.

În 7 Oct. Duminică nu numai publicul din Arad, dar și cel străin venit cu ocazia conferinței regionale a partidului național-jărănesc, ori pentru serbările „Gloriei-C. F. R.” a avut tristul prilej să se delecteze în o nouă brutalitate polițienească. Fetele de serviciu, dintre cari cea mai mare parte va fi având simțul pudorii și a cinstei femeiești, barem ca atâtea dintre doamne și domnișoare și dacă sunt fiice de țărani, muncitori ori meseriași, erau ridicate în grupuri de 50—100 în plină zi, din parcuri și străzi și duse între scene urite oferind un spectacol penibil la — poliție — pentru nu știm ce controlă.

La noi, unde noțiunea libertății personale este încă un lucru perimat, este fără folos de a învedera organelor polițienești, că un control oarecare să poate face în cadre civilizate și legale, fără a te atinge de sentimentele nobile ale oamenilor și că chiar servitoare fiind nu pot fi înjosite, brutalizate având și ele sentimentul de rușine simțând amar procedeul degradant la care au fost espuse.

Dar în ordinea aceasta de idei fiind vorba de servitoare cari prin astfel de procedee ar trebui cruțate de a-și pierde demnitatea de om și sentimentele bune ajutându-se protituarea lor de toate felurile, ne permitem a întreba pe voinicosul aranșor al acestor spectacole de Duminică; de ce se dezojește o clasă muncitoare și nu se dă tratamentul acesta acelor femei, cari mișună pe uliți, multe cu pasaport în regulă venite din Ungaria ori aiurea și lăfăindu-se ca întreținutele unui Schwarz ori Braun Grün ori Weis, pestilențiază aerul restaurantelor și cafenelelor făcând pe „damele de societate” încadrându-se cu curte mai mult ori mai puțin proteguitoare. Pentru ceste nu este expulzare, fiind noi doar lipsiți de aceste elemente utile... Temporarul perfect de poliție ne ar putea da deslușiri, ori doar domnul Epstein... C-ar

Operele muzicale ale prof. Aurel C. Popovici-Racoviță.

Intâmplător am dat peste noile lucrări muzicale ale distinsului prof. dela liceul »Moise Nicoară» din Arad Aurel C. Popovici-Racoviță. Activitatea desfășurată de Dl. Popovici pe terenul muzical era de mult apreciată de toți. Liturgia taât de armonioasă, tipărită înainte cu 2 ani, am avut ocaziunea s'o auzim cântân du-se de corul bisericii »Domnita Balașa» din București, precum și de cel al »Stei Treim» din Cluj.

Compozițiile valoroase și variate, cuprinse în cele 5 volume mari, apărute deodată, într'o epocă, când pe terenul ideal al muzelor, atât de puțin rentabile materialicești, se produce atât de puțin și editate pelângă jertfe materiale considerabile a suprinsa întreaga lume muzicală.

Pentru a evidenția valoarea operelor apărute, vom cita mai jos câteva din recenziile celor mai distinși compositori și critici muzicali.

În »Armonia» revista profesorilor de muzică, an V. No. 5—6 din 1928 Dl. profesor Mih. Gr. Postușnicu în articolul: Noua operă muzicală a lui Aurel C. Popovici-Racoviță, între altele spune:

»Dl. Aurel C. Popovici-Racoviță, titularul muzical al liceului »Moisă Nicoară» din Arad, ne prezintă o nouă operă de anvergură clasică. Revista »Armonia» s'a mai ocupat de acest fecund muncitor al

cântecului românesc. Liturgia sa, tipărită în 1926 cu cele 100 imne religioase, indentifică real pe muzicianul de rasă Dacă în muzica religioasă, românească compozitorul e resrâns în concepția sa armonică, silit a se folosi numai de voci și de mărșința lor intensitate, apoi cu totul altfel se prezintă cele patru frumoase și extrem de interesante volume mai sus menționate.

»Dl. Aurel C. Popovici-Racoviță e în orice caz, dintre prea puținii muzici români cari valorifică muzica de ansamblu vocal, dând dirigintilor posibilitatea ca alături de instrumentație, să îndeplinească efecte și să înlătore golurile atât de dese în cântul a capella.

De sigur că lucrările cu caracter de asamblu reprezentativ de felul compozițional al profesorului Popovici-Racoviță crează pentru profesorii de muzică o latură de abilitare sufletească, iar muzica în școală poate pași semeată în cadrul obiectelor culturale.

»La vedere noile lucrări, cele patru volume, din punct de vedere al tehnicii tipo litografice pot împodobi biblioteca ori cărui intelectual pretentios, iar cuprinsul lor compozițional, prin caracterul național al melodiei adoptat unui text care intrupează unitatea sufletului românesc, relevă românismul pătruns al D. lui Popovici-Racoviță și o nepregetată muncă pentru idea de mândrie națională.»

Felicitându-l cordial, să i tim recunoscători că făcând abstracție de enormele sale sacrificii materiale și înfruntând atâ-

tea greutatea, ne-a înbogătit resursele muzicale pentru cultura noastră sufletească.

Distinsul și sărbătoritul director al conservatorului muzical din Timișoara, Dl. Sabin V. Drăgoi, premiatul compozitor, autorul faimoasei opere »Năpasta» o glorie a muzicii românești, scrie: »Frunzărind cu deosebită atenție compozițiile ce mi-ați trimis, m'am convins de dibăcia și talentul muzical al colegului A. C. Popovici-Racoviță care mi se pare a fi răsărit deodată pe orizontul muzicii noastre și vă spun sincer că am rămas foarte plăcut surprins de arta și talentul pronunțat ce se ascunde în ele...»

»Lucrările pentru cor și orchestră sunt cât se poate de îngrijite, originale și prelucrate cu o deosebită pricepere. Le țin de foarte acomodate pentru toate orchestrele noastre filarmonice.»

»Mi-a plăcut mult și liturgia armonizată în spiritul și tradiția ritului nostru... melodioasă și plină de efecte corale surprinzătoare. O cred cea mai potrivită pentru corurile avansate.»

»Vă felicit din inimă pentru aceste lucrări valoroase și vă urez spor neîncetat pe drumul apucat...»

Din partea noastră de asemenea îi transmitem cele mai sincere felicitări, dorindu-i viață lungă și țarie pentru a și continua marea speră, iar publicului cetitor îi recomandăm cu căldură și pe această cale să sprijinească lucrările de valoare a harnicului și modestului compozitor.

I. C.

Situația funcționarilor publici.

Războiul cu urmările lui a pus probleme noi, greu de rezolvat în toate țările. Răsar cresc, se întăresc noi aspirații, noi idealuri unele în stadiu nebuloz încă, altele clare, iar oamenii acestor idealuri se sbat să creieze noi situații pentru noi așezări, cari să fie temeiul evoluției viitoare. Fiecare crede, că piatra pe care ar pune-o el la temeiul social, ar fi cea mai tare.

Se dă o luptă crâncenă între idei, între concepții și idealuri.

Până ce nu se va așeza în fapte această stare de spirit, ea nu va putea fi înlăturată numai prin forțele superioare ale luptătorilor onești de idei concepții și idealuri.

Nu pentru prima oară aștern ideile mele în coloanele ziarelor ca „anonim” dar ce folosesc oare planurile cele mai bune dacă nu s'a aflat încă omul, bărbatul de stat care să le execute. Cu smerenie fie mi permis a repeta ideile în bună speranță, că viitorul va da pe acel om de stat. Am scris într-o foaie sub inițialele D. B. un articol intitulat „Un gest așteptat de la opera română din Cluj.” Am aflat de oportunitate a generaliza ideea lansată în acel articol, care sumă astfel:

„În 13 Iunie 1928 opera română din Cluj și a început reprezentanțele în orașul nostru Arad. Este al treilea an, că ne onorează orașul, oferind prin reprezentanțele ei distracție delicioasă publicului. Că cine formează publicul spectator, este ușor de ghicit. Elementul ușor asimilabil cu deviza „Ubi bine ibi patria,” are bani și pentru distracții, iar funcționarii publici activi și penzionari, înțeleg pe cei cinstiți, cari ar merita, după ostenele zilei în binele statului, să guste frunusețea artei, sunt lipsiți de aceasta nobilă distracție din cauza prețurilor urcate în proporția soldei, lefei și penziei, ce primesc. Nu poate fi vorba de subsemnatul care în restimp de 5 ani în garnizoana Wiena cercetat teatre și ca invalid de războiu și astăzi are beneficii 50% la toate teatrele subvenționate de stat, ci e vorba de funcționarii publici în general. Este știut anume, că opera din Cluj este subvenționată de stat, iar dela municipiul Arad a primit o subvenție de treisute mii Lei pentru acele cinci reprezentații. Nu ar fi deci just ca să fi pus prețuri moderate în proporție cu solda, leafa, penzia ca să profite pe lângă funcționarii municipiului și aceia ai statului, dimpreună cu membrii familiei lor. Am convingerea, că vorbesc în numele tuturor funcționarilor lor de stat din toată țara, rugând în numele lor pe Dl. Ministru de arte din prezent și pe cel necunoscut din viitor, să dispună, că toate trupele teatrele subvenționate de stat să dea pe lună două până patru reprezentații anume pentru toți funcționarii activi și penzionari ai statului cu prețuri ce corespund coeficientului de multiplicare a lefei, soldei și penziei lor din timpul de înainte de războiu. Pentru a preciza să luăm un exemplu: Dacă un ofițer, un judecător, un profesor de liceu, un medic de plasă a avut înaintea de războiu o soldă, leafă, penzie de treisute șaisprezece pe lună, (Leul nostru cotează astăzi 3.16 centime în Zürich), iar astăzi primește zecemii Lei lunar, statul i-a urcat retribuțiile la de „30” ori celor primite în timp de pace. Ar fi deci just, că aceștia să plătească un bilet de teatru pe locul potrivit situații lor sociale cu 30 Lei, dacă în timp de pace obicinuă să plătească de intrare un Leu, sau astăzi să plătească 60 de Lei dacă în timpul de pace preferau locurile de doi Lei, dar nu pot plăti 200—180—160 Lei căci aceia cari totuși plătesc aceste sume și nu au avere moștenită ori pe alte căi oneste primită își câștigă banii pe căi oculte și ilicite. Se întindem acest procedeu și asupra articolelor de prima necesitate, cum sunt pâinea, alimentele de tot felul, textilele, postavurile, pieile, etc. Pentru funcționari, prețul acestor articole trebuie redus la coeficientul de scumpete propriu urcării actuale asoldelor, lefurilor și penziunelor. Și cum ar fi de făcut ca această armonizare între prețul articolelor și leafa, solda, penzia scăzută a funcționarilor,

ca aceasta să fi mulțumit, iar bugetul statului să nu sufere deesechilibru? Din partea mea propun următoarea soluție: Ministerul de finanțe afirmă că el nu poate urca solda, leafa, penzia decât de zece până treizeci de ori acele avute în timp de pace, deoarece nu are venituri corespunzătoare, ca să poată urca la coeficientul de scumpete, care astăzi este 55. Acesta fiind punctul de plecare, Ministerile de agricultură, industrie și comerț lucrând toate în concordanță, vor stăruia ca funcționarii lor să fie protejați prin legi astfel, că ei să primească dela agricultori cereale, dela morari făină: dela industriași, comercianți toate articolele de prima necesitate adecă: textile, lingerie, postavuri și haine de tot felul, încălțăminte și ghete de orice fel pentru un preț care este în proporție cu urcarea soldei, lefei și penziei lor. De sine se înțelege cum că chiria în prima linie trebuie dată și penzionarilor, iar pentru toți funcționarii chiria să nu poată fi mai mare decât zece la sută (10%) a sumei totale ce primesc pe un an, ori decât aceia dată de stat.

Dela sine se înțelege, că toate Ministerile sunt obligate să deie proprietarilor de case, comercianților, agriculturilor, industriașilor o recompensă corespunzătoare, numărul funcționarilor beneficiați micșorându-le

Agricultură în România!?!..

„Care e mai mândră, decât tine între toate țările semănate de Domnul pre pământ. Care alta se împodobește în zilele de vară cu flori mai frumoase, cu grâne mai bogate?”

Da. Multă dreptate a avut Alexandru Russo, când a rostit aceste cuvinte. Dar jalnic, pentru că azi agricultura cu care într-adevăr a'r trebui să ne mândrim și care a'r trebui să fie principalul izvor de venit al economiei noastre naționale, stagnează văzând cu ochii. Aceasta numai și numai datorită organizării ei noi, care o duce spre pierdere. Și atunci, vai! că și țara se va zdruncina. Cum am mai scris și în alt articol, slăbirea producției noastre de cereale, se datorește între altele și reformei agrare, taxelor vamale care împiedecă aducerea în țară de mașini și unelte agricole și taxelor de export care puse fiind cu „înaltă judecată” sprijinesc mai mult industria minoritară, a altor națiuni, decât industria națională românească. Dar nu avem să zicem nimic pentru că aceasta este strălucita victorie, a mentalității liberale de azi, în fața căreia cu smerenie „trebuie” să ne plecăm frunțile. Pentru că guvernul actual în politica de refacere a binevoit să uite că înainte de toate trebuia îmbunătățită mai ales situația țaranului, — îmbunătățită în înțelesul strâns al cuvântului — deoarece acest pământ cel a muncit prin ploii și vânt e al său, el e stă pân; numai prin munca lui se va putea face o adevărată desrobire economică punându-se astfel în același timp și cele mai puternice temelii, așezământului statului nostru. Zic așa, fiindcă numai a tunci economia noastră se va reface, numai așa se vor putea pune în valoare imensele noastre bogății naționale, lucru de importanță capitală, atât pentru agricultură cât și pentru industrie. Dar azi, totul s'a terminat. Nu se poate face nimic, datorită faptului că la noi în țară, tocmai cei care ar trebui să se îngrijească mai mult de propășirea țării, tocmai conducătorii, nu au căutat să se mărginească decât la un „formidabil succes de înșelăciuni” pe spinarea statului. Căci nimic nu poate împiedeca judecate omului, să deducă aceasta concluzie, mai ales când are în fața sa nenumăratele dovezi, de care vorbește azi și cel mai de pe urmă om. Pentru-că nu așa? situația externă a României se știe. Nehotărârea a adus țara la discreț și izolare; panamaua pentrolistă, tot așa atâtea și dovezi: de altfel acestea sunt destul de eclatante. Așa stând lucrurile,

impozitul, vama, globalul, diferitele taxe de venit la teatre, cinematografe etc.

Nu sunt pentru înființarea cooperativelelor pentru funcționari dat fiind sistemul lor complicat, ci legea să zică: Toți agricultorii, morarii, comercianți, industriași, teatrele, concertele au obligați una în schimbul avantajelor de care se bucură din partea statului, la o simplă legitimație a funcționarilor, să dea acestora și familiilor acestora articolele necesare pe lună pe an cu prețul redus fixat de Ministerile respective:

La caz dacă nici aceasta nu s'ar dovedi practic și oportun nu rămâne altă soluție decât să se multiplieze solda, leafa, penzia, din timpul de pace prin coeficientul de scumpete care de prezent este 55. Tertius non datur.

Schimbarea situației funcționarilor spre bine, va aduce cu sine reintoarcerea funcționarilor cari numai din acea cauza au părăsit serviciul statului deoarece nu și au putut susține familia și au fost oameni de omenie că nu au furat Statul va avea oameni selecți și onești cari având astfel viața asigurată, nu se vor mai gândi la escrocherii și frustrarea banului public pe toate căările. Funcționarii tineri se vor putea căsători în etatea de 25—28 ani și ne vor putea feri fetele ca funcționari bine salariați, crescându-ne astfel o generație mai superioară intelectuală căci bine zice poetul: „Vultur, vultur naște, din stejar, stejar resare”. Deci sus să avem inimile. D. Bardoși

de unde sau dela cine să așteptăm o politică economică? Pentru că prin acea practică până acum, activitatea de transformare a imenselor noastre bogății, nu a ajuns decât la „o uriașă întreprindere parazită, care se nutrește din mizeria obștească. Urmarea imediată a unei astfel de politici economice trebuia să fie fiscalitatea nefastă de astăzi: birurile apăsătoare smulse cu greutate unei țări sărace.” Prin urmare aceasta problemă nu poate să rămâne numai așa nerezolvată. Nu poate rămâne așa, pentru că cei interesați sunt pe lângă conducători, mai ales agricultorii care formează majoritatea și care trebuie să se susțină din propria lor muncă, cu o meserie moștenită din strămoși, cu alte cuvinte cu agricultura, pn care interesul chiar al țării, reclamă să nu o părăsească. Și dacă aceasta problemă să rezolvă mai ușor în țările care nu exportă cereale, e pentru că adesea se pune un tarif vamal protecționist asupra tuturor cerealelor străine mai estine, care vin să concureze cu cele indigene. Nu e însă tot așa și în țările agricole prin urmare și la noi. Aici pe lângă eventualul sacrificiu în urma căruia populația neapărat trebuie să trăiască respective să se susțină zic pe lângă acest sacrificiu, mai trebuie să facă față și concurenței străine. Pentru aceste țări problema să prezintă rezolvabilă: prin sporirea forțată a producției pe hectar, prin ameliorarea producției agricole dând-i-se în același timp și directive spre valorizări în țară. Apoi credit agricol estine și bine organizat, pentru că agricultorul să-și poată îmbunătăți sistemele de cultură: îngrășăminte naturale și artificiale precum și irigații cu ajutorul cărora să fertilizeze mai bine anumitele terenuri. Dacă pentru propășirea economiei naționale toate aceste sunt strict necesare, cu cât mai mult sunt datori la noi mai ales guvernatorii să facă organizările recerete, ei, care nu înțeleg de a spune că menirea lor este să vegheze asupra bunului mers al țării. Dar cum situația în chestiune a ajuns mulțumită lor, tocmai la prăpastie, trebuie să ia neapărat măsurile urgente, înainte de a ne distruge cu totul. Deci nu putem sta cu mâinile în brațe, trebuie să luptăm contra tuturor acelor care ne exploatează și să punem fie care din noi partea noastră de muncă, pentru ca România economică de azi, să-și croască un alt drum pe care să ajungă la un viitor strălucit, că apoi și agricultura țării să poată eși din trista situație de astăzi în care uzurpatorii noștri, au împins-o.

„Ridică capul, țară bântuită de vijeliile lunei, țară legată de jugul durerii!...”

NOTE.

In toamnă...

Liniile suple se încovoie, se dilată, se distinde. Supte de culoare, cu ritmul frânt, reveliștele, toate se dispramă, diluate sub avala de umbre și neguri... Drumurile se aprofundă, și își alinaiază pe două margini, spații deposedați de mândria lor, însulind zăriile apoase cu vârfulurile clăinate în nostalgia abandonare a șesului golit de roți greu și muncit pe arșiță...

Melancolia bate'n porți și își caută cuib în vală...

Spre inimă își fac vad sentimentele ce răspund îndemnurilor de a fi mai buni, căci îndurările se alimentează acum din senzațiile ce îi le dă apropierea veșniciei, scuturând din aripi de vânt, în brazdele tăcerii, senzația suferinței și a nimicniciei.

Toate bucuriile se decolorează puțin, și-s răduve de soare. E frig acum în drumul în care aflădață treceau sgomoțul și viața. Avintele se spun mai repede și mai puține. Gesturile se simplifică și se coboară în resemnare.

Iubirea e mai sgârcită acum și e tot mai ata să se prefacă în cuget blând, supus rememniciei și durerii.

Căci în toate mâinile ce se strâng, se strecoară un val de zădărnicie, un nemărunțisit gând din darul morții.

Încăperca în care te refugiezi în munca și singuratarea ta, îți înșinde abia, un mic ghioce de luminoasă nădejde, din care iai puțin câte puțin, ca dintr-o linguriță de doborâri: puțină viață.

Tiberiu Vuia.

E ANUL...

Frunzele erau gălbii și se scuturau domol, ornele crengi se boceau și atunci și recoarea pătrundea în casă.

A fost toamnă.

Un bolnav își ascultă ultimele bătaii de inimă și socoti clipă de clipă finalul unei vieți că-eia nu-i mai datorea cu nimic: și-a împlinit datoria dar mai vroi să muncească.

...Și când își luă adio și de la ultima clipă, buzele arse de văpaia boalei rostiră mângăiate: recunoștință nu așteptați de la oameni, ... sunt păcătoși.

E anul de când mi s'a spus aceasta. Și de câte ori trec pe la mormântu-i îmi reamintesc de cele ce mi s'au spus.

E anul și mai au să vie ani când sărutând crucea unui dascăl român voi auzi par'că din așăncuri spunându-mi-se: recunoștință nu așteptați de la oameni, ... sunt păcătoși!

Târându-mă printre crucile îngânate cu iederă citesc epitafurile șterse și par'că resar la toate aceleași cuvinte pe cari le aud de fiește care pas, din lăuntru, din mormânturi și pe cari le știu pentru că le-am auzit de la tatăl meu acum anul...

PEGHEPE.

PUBLICAȚIUNE.

În urma ordinului Ministerului de Interne cu No 12580. P. avem onoare a Vă comunica, prin deciziunea ministerială 12529. P. din 2 Oct. 1928, s'a fixat ținerea unui examen de admitere pentru funcțiunea de pretor, începere dela 1. Noembrie 1928.

Condițiunile pentru înscriere la examen sunt cele prevăzute în deciziunea ministerială 6641 P. din 2 Iunie 1928, publicat în Monitorul Oficial 130 din 16 Iunie 1928, partea I pagina 5244 și 5245.

Vă rugăm să luați măsuri ca această dispozițiune să fie adusă la cunoștința publică, pe cele de publicitate prin ziarele locale.

Tododată binevoiji a pune în vedere celor cari indeplinesc provizoriu funcțiunea de pretor prin delegație, să facă cerere de înscriere la examen dacă întrunesc condițiunile cerute, deoarece după ținerea acestui examen nu se vor mai admite, sub nici un motiv asemenea delegațiuni.

Pentru Conformitate:
V. BUCUR.

Sărbătorirea poetului Aron Cotruș

Anemica noastră mișcare literară, a primit prin poezia lui Aron Cotruș o nouă infuziune de viață. Față de miorlăie lele ofticoase și sarbăde, ce ni le produce cafeneaua literară a Bucureștiului, avântul liric al lui Cotruș se prezintă, real și viguros, ca o contribuție nealterată și primară, a sufletului românesc de toldeauna, la opera de construcție pozitivă.

Repercusiunea pe care poezia socială din volumul „Miine” a avut-o în opinia publică, o dovedește zi de zi succesul crescând al volumului și elogiile care se aduc poetului prin penele cele mai autorizate ale scrisului românesc.

Aron Cotruș, prin poeziile ce sunt azi recitate pretutindeni, a indicat o stare de spirit generală și o directivă a vieții românești de viitor. În acest poezii s'a găsit accentul de luptă și de elan în ritmul cărora poporul nostru își duce marea și frământata sa bătălie spre isbândă.

Și într-o vreme în care oficialitatea a pus la index cartea, iar pe autor îl onorează prin atacurile furioase ale presei sale opinia publică, se regăsește din ce în ce mai mult în această operă de sinceritate și de frământare românească.

Partidul politic, care prin ideologia sa reprezintă curentul popular și năzuința unanimă a țării, deoparte, iar de altăparte prin întreg trecutul său fiind un germinator de crezuri artistice și literare, a găsit în Aron Cotruș, un fericit spirit de sinteză a aspirațiilor sale de mai bine.

De aceea sărbătorirea de către organizația Național-Tărănistă din județul Arad a poetului Aron Cotruș, constituie unul din evenimentele care onorează conștiința cetățenească a luptătorilor și, așează laurii pe o frunte ce a binemeritat, cu adevărat dela oastea celor mulți și anonimi, al căror reprezentant istoric este și va rămâne.

Viața culturală și cea politică din acest colț de țară, la rândul ei a câștigat în activul ei, încă una din manifestațiile menite să dea dovadă despre înalta credință cetățenească, cu care se lucrează la ridicarea nivelului coborât prin vitregia celor ce și-au însușit cu ascuțit de baionetă dreptul de a vorbi în numele puterii și în acela al neamului.

Miercuri în 17 Octomvrie, a avut loc în saloanele dela Corul Vânătorilor un banchet oferit de Partidul Național-Tărănesc în onoarea poetului Aron Cotruș, aural volumului de versuri „Miine”. Banchetul s'a desfășurat într-o atmosferă de rară sărbătoare sufletească, fiind prezenți: peste 60 de intelectuali din Arad și jur în frunte cu dl Ștefan Ciceo Pop.

În cursul banchetului Dl. Victor Hotăran a făcut o schiță biografică a poetului, relevând momentele de evoluție a talentului, care culminează în versurile recente.

Dl. Ștefan Ciceo Pop, apreciază poetul sărbătorit în lumina nevoelor neamului, arătând cum Aron Cotruș se face un reprezentant al revoltei îndreptățite.

Părintele Ioan Marșieu din Micălaca rostește o cuvântare inimoasă, omajând pe autori.

În cuvântarea sa, sărbătoritul poetul Aron Cotruș, face o caldă mărturisire de dragoste pentru acel țaran, care a dat neamului românesc pe toți bărbații ei de elită și a cărui silință răsare din versurile sale, ca o prevestire a viitoarelor isbânzi ale sufletului românesc.

Dni Ștefan Ciceo Pop și D. Hotăran vorbind despre personalitatea dlui Iuliu Maniu la propunerea dlui Colonel Alexandru Vlad i s'a expedit o telegramă de omagii.

Pentru dl Ștefan Ciceo Pop au toastat dni Alex. Manole și Colonel Alex Vlad.

Masa a fost indicată la ora 1. t. v.

Bilanțul primilor 10 ani 1928-1929.

III. de Sub. Lt. în retragere Eugen Dascălu
(Continuare.)

Poșta și Telegraful, în timpul celor 10 ani dela unire, a fost complet desorganizată. Rețeaua telegrafo-telefonice, în loc să fie marea dezvoltată, a suferit o reducere simțitoare, mai ales în cece privește încopieria noastră în rețea internațională. Liniile telegrafo-telefonice sunt într-o stare mizerabilă: stâlpi putrezi, complectează tristul tablou al activității de aproape un deceniu a guvernelor liberale și averescane în domeniul acestui resort.

În timpul în care mai toate țările, chiar și cele depărtate din Asia întunecată au adoptat transmisiunile radiotelegrafo-telefonice, la noi nici până astăzi nu s'a organizat o rețea de radio pentru serviciul public, cel existent faimosul „Rador” abea reușește să satisfacă interesele partidului liberal.

În ce privește lucrările publice, putem afirma, că astfel de lucrări s'au executat într-o proporție foarte redusă și numai acolo, unde acestea au fost reclamate de interese politice de partid. Astăzi încă, 10 ani după războiul mondial mai putem vedea în vechiul regat poduri provizorii executate în timpul operațiilor de către pionierii germani ai lui Mackensen, care de atunci nu au fost înlocuite, dar nici macăr reparate. Partea mai mare a șoselelor și drumurilor sunt într-o stare mizerabilă; pentru ținerea lor în bună stare nu s'a făcut aproape nimic deși s'au perceput dela contribuabili dări enorme pentru astfel de scopuri. Sumele respective prevăzute în buget s'au și ordonat în parte, dar banii n'au ajuns la destinație, ci au dispărut în buzunarul samsarilor diverși ai regimului liberal sau averescan. Astfel statul a fost jefuit în timp de 10 ani cu miliarde și miliarde.

În resortul muncii și ocrotirilor sociale stăm ca ultimii inapoia tututor civilizații, grație regimului ciocoiesc ce băntuiește timp de aproape un deceniu această țară. Întreaga activitate a miniștrilor muncii, cari s'au perindat de 8 ani la cârma statului, s'a redus la elaborarea diverselor coduri de muncă și

proiecte de legi, cari nu au ajuns să fi fost puse în practică. Aceasta soarte a avut și legea pentru introducerea zilei de 8 ore lucru a Drlui trădător al muncitorimei Lupu, care deși foarte potrivită pentru scopuri de propagandă demagogică liberală, dar cu atât mai periculoasă pentru interesele „familiale” ale liberalilor, nu va putea fi aplicată niciodată de către guvernul liberal.

(Va urma.)

Au plecat rândunelele...

Le-am mai văzut în ziua aceea.. aproape toate se încălzeau la soare, pe malurile de trestii a caselor, deasupra cărora drept rămas bun, ciripind se mai învățiră puțin... și'n zarea albă a cerului le văzui apoi, cum se pregăteau pentru lungul lor pelerinaj... spre țările mai calde.

Câteva din ele, plecară ceva mai târziu, sub țipa inserării.

Dar toate se duseră... se duseră la o viață nouă.

Lor, par'că li s'a uât de noi, de aceste locuri, de acești oameni... sau departe, departe de acest pământ, urmările însă'n zborul lor de al nostru jalnic dor.

Aerul se simte mai răcoșor ca ală dată.

E toamnă... și'n liniștea mângăietoare a satului, vântul ca fumul de tămăe într'un templu imenstrece nepăsător și se națără peste sat, ducând cu sine și tremătul trist al frunzelor vestejite, care'n bătaia năpraznică a lui, se sbat, se luptă... și nemângăiate se deslipeșc de crengi.

Ultimele razece licăreau încă în orizontul îndepărtat, de frică par'că, se topesc cu totul în valea adâncă, profilând puternic dealurile învecinate, ce dispar și ele sub vâlul fumuriu al-serii.

Apoi din nou, liniște deplină și pace pretutindeni.

Iar răcoarea ce te învora... răcoarea îmbătătoare a toamnei, umplu și mai mult sânul imens al naturii.

Și'n umbra aceasta a serii târzii, răsare și luna zâmbind... și doarme și satul... și doarme și codrul visând... L.

Faceți abonamente la ziarul Românul.

Sunt ori nu români?

Individul, care e condus și preocupat numai de interesele lui, nu e vrednic, așezat în fruntea unei societăți, spre a-o conduce la bine. Nu numai nu e vrednic, dar se comite o crimă socială încredințarea astorfel de indivizi.

E știut, că instrucția rațională și prin ea educațiunea se face, ținându-se cont de însușirile individuale. Fiecare popor își are individualitatea sa a parte și, înconformitate cu aceasta individualitate, se face și educația lui. Urmează, că cel ce dorește, a fi conducătorul unui popor, conducerea n-o poate îndeplini, câtă vreme nu cunoaște aceasta individualitate. In plus se mai cere iubirea nemărginită față de aceasta mulțime, pentru că iubirea e părghia, indemnul, ce dă naștere însufiețirii, iar aceasta — însuflețirea — determină pe individ la săvârșirea faptelor mărețe, jertfindu-se pe sine însuși pentru binele și fericirea celui, pe care îl iubeste, adică pentru binele și fericirea poporului, a neamului său, pentru că e în natura omului, a iubi în primul loc pe cei care sunt mai aproape de el. De aici și legătura iubirii în măsură mai mare între oamenii, cari aparțin aceluiaș neam.

Istoria străbunilor noștri ni pomenește numele unor mari bărbați, Romani, cari, prin vârtuțile lor cetățenești, s'au făcut nemuritori, nu numai în fața poporului român, ci în fața lumii întregi. Nu vom pomeni nume, ci voi spun numai, că — în urma creșterii primite în copilăria lor — binele neamului lor l-au pus mai pe sus ca ființele lor. Și Imperiul roman a devenit stăpânul lumii întregi.

Noi, Români, care ne tragem dela acest mare neam, după multe suferinți, am avut fericirea, a ne uni iarăși într'un singur trunchiu, după ce am fost subjugăți și stăpâniți de alte popoare. Avem însă nenorocirea, că, după aceasta unire, cârmuirea neamului a ajuns pe mâni nedemne; pe mâinile celor ce nu cunosc iubirea și mândria neamului, ci numai interesele lor și acele se află în jurul lor, storcând țara până în măduvă, pentru realizarea acestui scop.

Insuflețire pentru binele țării nu există în sufletul lor, fiindcă lipsește iubirea de neam și ca atare nu pot fi investiți nici cu vârtuți cetățenești, dar n'au în sângele lor nimic comun cu acest neam. Căci cea mai mică comunitate de sânge, nu li-ar permite jafatul și hoțiile, ce duc țara la prăpastie. Acești oameni nu pot fi Români, ci Fanarioți. Deci nu putem aștepta dela ei vre-un bine pentru țara și neam.

Lumea întreagă știe și cunoaște dezastul, la care conduc acești oameni această țară nenorocită. E însă surprinzător, că Factorul Constituțional tolerează un singur minut frânele în mâinile celor ce locuiesc în țară și nu la cârma țării. Și aceasta cu atât mai vădit, că majoritatea acestui Factor își are rădăcina în masa poporului, de unde își pot trage cu ușurință toate informațiile despre suferințele, ce le îndură acest neam.

Gubernanții noștri, Fanarioți fiind de origine, sunt potrivii pentru Fanar și nu la cârma statului Român. Aci pot fi așezați numai Români cinstiți, ca să scoală țara din hațul, în care a dus-o pușcăriașii de azi.

I. G.

— **Cercul de Recrutare Arad** aduce la cunoștința tuturor gradelor inferioare din rezervă și miliții, că dela 2 Noembrie 1928 până la 16 Decembrie 1928 se face viza livretelor la Prefectura Poliției Arad între orele 8—12 și 14—18. Instrucțiunile de detaliu se văd în publicațiunile afișate în oraș și la diferite autorități. Acei cari nu se vor prezenta la viză, vor fi dați nesupuși și li se vor aplica sancțiunile prevăzute de art. 224 bis din Codul Justiției Militare. Comandantul Cerc. Recr. Arad, Colonel Indiscifrabil.

— **Logodnă.** — Aflăm că simpatica dș. Cornelia Molnar și Ovidiu Goicea, din Arad, s'au logodit. Sincerile noastre felicitări.

INFORMAȚIUNI

— **SURPRIZA VIETII ROMÂNEȘTI** l'a constituit deschiderea la Arad a stagiunii Teatrului de Vest, pe ziua de 17 Oct. prin reprezentarea piesii „Fântâna Blanduziei” de V. Alexandri. Publicul Aradan a avut prilejul să revadă în această seară pe Zaharie Bârsan, intrând din creațiile de seamă ale artei sale superioare.

Inițiativa acestui teatru revine în mare parte cunoscutului om de teatru și de cultura al Ardealului de Aurel P. Bănuț, ale cărui merite nădăjduim să avem ocazie a le face cunoscut în viitor și publicului din generația nouă. Alături de omul de invocare a fost întotdeauna d. P. Bănuț. Înfăptuirea laudei și stăruința dlui Ștefan Mărcuș.

În numărul viitor vom reveni cu amănunte.

— **La Oradea s'a anunțat deschiderea** Teatrului de Vest pe ziua de 13 Octomvrie directori fiind cunoscuții oameni de teatru inspectorul de artă Ștefan Mărcuș și Aurel P. Bănuț.

— **Un miliard de Lei costă întreținerea** automobilelor care sunt proprietatea Statului Român. — Majoritatea acestor automobile servesc pentru luxul și petrecerea înalților funcționari, a prietenilor și a cocotelor ce mișună prin București. Să sperăm că împrumutul nu va întârzia să vie căci de, pe semne, vom avea pe ce să cheltuim banii.

— **A decedat în Sighetul Marmăției Ștefan Popoviciu** subadministrator financiar, în vârstă de 41 ani. Venerabilul preot Alexa Popoviciu, din Arad, în defunctul perde pe fiul său, care era un model al cinstei și corectitudinii profesionale.

— **Duminică 14 Oct. s'a oficiat parastasul** de un an în amintirea regretatului dascăl Alexiu Putici, din Arad—Gai asistând numeroși prieteni și cunoștințe.

— **La Praga s'a dărâmat o casă** în construcție, având deja ridicate 2 etaje în pivniță și 7 dela suprafață. Fiind chiar în timpul muncii, aproape toți muncitorii au fost acoperiți de dărâmături, fiind omorâți 50 din ei.

— **Un percepător, antrenat așa se vede de profesiunea cea bătaioasă a sa, Ion Grigorie Păunescu, din R. Vâlcea, a omorât pe un sătean** cu care avea o neînțelegere privitoare la hotarul proprietăților vecine.

— **O societate de asigurare „Albina”** având sucursală la Brașov, directorii acesteia au înșelat lumea păgubind pe cei asigurați cu zece milioane lei.

17 logodnice; a avut Ludovic Mesaroș, un escroc care prin acest procedeu escroca familii de prin Ardeal, prezentându-se pretutindeni ca oțetari în rezervă și om de familie. A fost arestat în cele din urma prin Salaj.

— **Căutăm informatori destoinici și cu tragere de inimă pentru asemenea lucrări, în comunele Nădlac, Șeitin, Semlac, Pecica, Ineu, Socodor, Chișineu, Lipova, Radna, Șiria, Pâncota, Săvârșin etc. internaționând să publicăm dări de seamă asupra vieții politice, economice, culturale și bisericesti din aceste localități de frunte ale județului nostru.** Romunerarea acestor informatori se va face din caz, după învoală și munca prestată.

— **Societatea studenților în teologie din Arad** ales următorul comitet de direcție pe anul școlar 1928—29. președinte Dl. Gheorghe Gruin, vice-președ. Dl. Gheorghe Cereanț, secretar, Ioan Faur, cassier Dl. Nicoară Sasu, notar I. Dl. Sabin Sas, notar II. Dl. Vichentie Cuzma, controlor I. Dl. Aurel Călinescu, controlor II. Dl. Ioan Motiu, controlor III. Dl. Constantin Ofițerescu, econom Dl. Nicolae Ciurescu, bibliotecar I. Dl. Nicolae Binchiciu, bibliotecar II. Dl. Octavian Tămoasiu, bibliotecar III. Ioan Mladin.

— **Știre medicală** Dr. Josif Singer, dela facultatea dela facultatea dela Paris, fost intern al spitalului Sf. Nazaire specialist de boli interne și gynecolog, reinapoiinduse din străinătate a început consultațiile în B-dul Gen. Dragalina No. 16 între orele 11—12, 3—5.

— **Aviz** Domnii cari au primit coli subscripție de colizații pentru „Românul” sunt rugați a ie restitui iscălite în ordin precum și cele eventual neiscălite. Rugă această de urgență.

— **Correspondenți.** eventual schimb informațiuni cu gazetele locale, căutăm Turnu-Severin, Timișoara, Oradea, Cluj, Sibiu, Brașov, Satu-Mare etc. — cu scopul de a apropia diversele centre sociale și culturale noastre printr-un contact direct și permanent al lor.

CINEMATOGRAFUL ELISABETA.

De azi romanul conte lui LEO TOLSTOI

Ana Karenin

Cu Greta Garbo și John Gilbert.

Reprezentațiile încep la orele 5, 7 și 9

No. 3195—1927.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE

În baza decisului 2572—1927 al Judecătoarei Rurale Buteni un camion pentru transportare de mobile și alte lucruri mobile prețuite în suma de 2240 lei, sechestrare favoroasă lui Mureșan Filip repr. prin dr. Aurel Muntean pentru 694 lei cap. acc. se vor vinde prin licitațiune publică comuna Buteni în ziua de 24 Octomvrie 1928 orele 10 a. m. conform art. 107, 108 legii exec.

Buteni, la 11 Octomvrie 1928.

(ss) V. Popescu, portărel.

Judecătoria rur. Halmagiu.

No. G. 1264—ă928.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE.

Subsemnatul deleg. judecătoresc aduce cunoștință publică că în urma decisului 4392—926 a Judecătoarei Mixte Arad în voarea următorul Dr. E. Grünfeld adv. cons. reprez. prin Popper Alexandru adv. pentru suma de 1269. Lei cap. și acc. fixează termen pentru efectuarea licitației ziua de 24 Oct. 1928 ora 5 d. m. în com. Bontefști pe când și unde se vor vinde de argint, Grajd, Cadă, prețuite în suma 2000 Lei.

Halmagiu la 28. Sept. 1928. deleg. ju.

CINEMA URANIA

Dela 21 Ocomvrie

Compromită-mă cu Laura la Plante

Rep. începe la orele 5, 7 și 9

APOLLO

Dela 21 Duminică

Sfântul Francisc din Assisi

Rep. începe la orele 5, 7 și 9

Iosif Muzsay

ARAD, vis-a vis cu teatrul

Lista prețurilor de toamnă și iarnă

Costum bărbătesc lână curată	Lei 1750
" " culori de modă	2450
" vână și negru l-a calit	2750
Pardesiuri de toamnă și iarnă	1950
Uister Doublu l-a cal.	2450
Palton negru de iarnă cu guler de lână	2650
Haine pentru școlari	1600
Paltoane de piele l-a calit în toate culorile	3900
Raglan tregoli	2000
Pardisiu de gumă	800
Trench coats cal l.	2500

! Crotoriole după măsură !
Mare magazin de postăvârie